

Зашто читам? (писмени задатак награђен првом наградом)

Софија Јаневска, 11,

Ваљевска гимназија, Ваљево

Предметни професор: Милена Милисављевић

Недеља. Поноћ. Алекса поново касни кући. Хвата зарђалу кваку шкрипавих врата од боровине. Да ли је тих? Не, зна да га нико не чека. Отвара их нагло. Улази. У уснулој кући обавијеној тамо одзвањају само његови крупни кораци. Тешке ципеле оштро падају по чистим плочицама у ритму налик ратничком. Алекса улази у собу, баца испуцалу кожно торбу у ћошак и леже на кревет. Сан му пада на (од живота, већ довољно) тешке капке. Одједном, уз трзај скаче, схвативши да има домаћи из српског. Отац ће га убити ако добије још једну јединицу, мајка ће плакати... Узима стару Андрићеву збирку и проналази приповетку „Деца”. Почиње да чита. Након неколико тренутака, више није у својој соби. Испуцале зидове и мрачни поглед на сат који му управља животом, замењују улица и деца из његове банде. Казаљка више не граби даље, откуцаји су далеки и невидљиви. Ужива у налету моћи. „Јеси ли ми друг?”, Алекса мукло проговара сећајући се дечака кога је познавао боље него себе. Док се сцене нижу, чују се само откуцаји срца, уздах и шуштање излизаних страница. „Будалаш!” Алекса се озарио: „Оружје достојно правога вође!” Клушко приче се размотава, слике лете по соби: улица, урлик, досадни, размажени Никола, потеря, узбуђење, две ципеле, фијук ваздуха пресеченог силином ударца, крв и на крају – издаја. Петар, коме је поверио задатак, његов друг у свему, изневерио га је... Када је требало да зада последњи ударац, Петар је Николу пустио да побегне. Сва енергија, узбуђење, залет спласнули су у Алексиним очима и претворили се у тихи бес. Крај. Опет је у тамници коју назива кућом. Његов тамничар упорно куца даље.

Те ноћи, Алекса није спавао. Недеља. Вечера. Слатки мирис голица Николине ноздрве. Он брзо пролази кроз дугачки ходник прекривен меканим, црвеним тепихом. Топлота избија из чистих зидова. Отвара тек офарбана, сјајно бела врата кухиње. На столу се налази велика, масна, пуњена ћурка окружена облим печеним кромпирима. Његова мајка, ниска, здепаста жена, увеку кецељи и окружена хрпом рецепата, седи поред оца високог, бледог човека који мало прича, много ради и често није код куће. Предиван укуси испуни Николине образе и на усне му натера речи: „Мама, волим те”.

Мама му, износећи на сто чоколадни, глазирани колач, одговори: „И ја тебе, љубави“. Вечера је завршена. Никола тихо одлази у собу.

Оставља родитеље да разговарају. Има домаћи из српског. Узима позајмљену Андрићеву збирку и тражи приповетку „Деца“. Никола почиње да чита. Престаје. Мисли му лутају. Свако слово тера га на размишљање. Свака реченица у мисли враћа болне успомене. „Јеси ли ми друг?“, Никола прошапта сетивши се дечака кога је познавао боље него себе.

„Будалаш“, оштра реч помери му поглед са књиге, на руку прекривену ожиљцима. Сцене се нижу. Никола постаје све узнемиренији. Соба је премала. Сlike га опкољавају и он тоне... Улица! Урлик! Алексине зажарене очи! Бег, скровиште, фијук ваздуха пресеченог силином ударца, крв, страх, бол... Дечак који је стајао са стране, треба да Николи зада последњи ударац... Пустио га је да побегне. Страх и немоћ, помешани са крвљу, претварају се у збуњеност. Крај. Мирис вечере више није слadak. Те ноћи, Никола није спавао.

Недеља. Ноћ. Петар непомично седи за радним столом. Замишљен, у тами, гледа звезде. Увек размишља. Преиспитује сваки покрет. Кривица и туга га гуше. Његова соба је бесконачно мала за све бесконачно велике мисли и осећања.

Хладно му је. Из трансa га трже сестрин шапат: „Петре, ниси урадио домаћи“. Он пружа руку ка старој полици препуној књига и у збирци Иве Андрића проналази приповетку „Деца“. Поглед лети преко белих страница. Реченице се све брже и брже нижу. Постају нит садашњости чији је центар Петар. „Јеси ли ми друг?“, прочита наглас, а у мисли му се врати слика од пролетос: слепи сокак, иза школе, лик Алексе и дечака чије име не зна и јутро које никада неће заборавити. „Будалаш“, одзвања у Петровој глави. Реч из срца ишчупа чеп који спречава поплаву. Улица. Урлик. Узбуђење.

Потера. Понос. Две ципеле. Фијук ваздуха пресеченог силином ударца. Крв. Дечаков изгубљен поглед и на крају спознаја... Петар дечаку треба да зада последњи ударац. Пуштага да побегне. Узбуђење, туга, страх и збуњеност постају још већи – експлодирају у Петру остављајући га беспомоћног. Крај. Поново му је хладно. Те ноћи, Петар није спавао.

Јутро после, Алекси, Николи и Петру отворило је нове хоризонте. Књига мења човека. Додаје зачин личном искуству, оплемењује туђим искуством. Спаја људе, решава конфликте, греје душу. Зато читам.